

נאצים בארץ-ישראל *

צבי ארז

ארץ-ישראל נחשבת לערש הדת הנוצרית. עובדה זאת השפיעה לא במעט על גורלה ההיסטורי של הארץ. גם לאחר התמוטטות של מדינת הצלבנים עוד נמשכה הגירת נוצרים לארץ-ישראל. הללו היו על פי הרוב אנשי כמורה, בני כל הכתות, שעלו כצליינים למקומות הקדושים, כדי לחיות על האדמה שעליה התהלך ישו-הנוצרי. מתישבים גרמנים החלו להגיע רק בסוף שנות ה-60 של המאה הקודמת. מרביתם נמנו על חברת ההיכל (טמפלגזלשאפט)¹, אך היו שבאו גם מחוגים דתיים אחרים.

חברת-ההיכל נוסדה ע"י כריסטוף הופמן², לשעבר ציר הפרלמנט הגרמני בשנות 1848/49. האיש זכה עוד בילדותו בחינוך דתי ברוח הפיאטיזם³ הגרמני. לאחר שהריאקציה הפרוסית שמה לאל את עבודתו של הפרלמנט הפרנקפורטי, התאכזב הופמן מהפוליטיקה ופנה אל הדת. מתוך שאיפה „לאסוף את כל הנוצרים הכנים להתגשמות ממלכת קץ הימים“, ריכז מסביבו כמה מאות מאמינים ועלה עמם בשנת 1868 לארץ-ישראל.

אחרי הקבוצה הראשונה הגיעו קבוצות נוספות. רובם ככולם היו יוצאי מדינות דרום-גרמניות, וביניהם גם חסידי הדת האבנגלית. המהגרים הללו הקימו מספר ישובים חקלאיים בארץ וכן שכונות עירוניות אחדות.

הישובים החקלאיים הגרמניים שנוסדו בארץ-ישראל הם: שרונה (1871), וילהלמה (1902), בית-לחם הגלילית (1906). כל אלה היו מיושבים חקלאים גרמנים, חברי אגודת ההיכל. ישוב חקלאי נוסף, ולדהיים, נוסד על-ידי הנוצרים האבנגליים. ריכוזים גרמניים נוצרו בישובים העירוניים הבאים: בחיפה הוקמה שכונה גרמנית ב-1869, ביפו התישבו לראשונה הטמפלרים ב-1869, ולהללה הסמוכה ליפו נוסדה ב-1892, ובירושלים הקימו הגרמנים את שכונתם בעמק-הרפאים. בשכונה הירושלמית נקבעה גם ההנהלה של אגודת-ההיכל. גרמנים נוספים התרכזו מסביב למנזרים, כנסיות ובתי יתומים, שהוחזקו על ידי הכנסייה הגרמנית הקאתולית. בשנת 1938 הגיע מספר הגרמנים בארץ-ישראל לאלפיים בקירוב. מביניהם היו כ-1500—1400 חברי אגודת-ההיכל (חברים נוספים מנאמני האגודה ישבו בגרמניה, בארה"ב ובמדינות אחרות) כ-500—400 נמנו על הכנסייה האבנגלית וכ-100 היו נזירים וכמרים קאתוליים.

* המחבר הסתמך בכתיבת מאמרו על החומר מהארכיונים הבאים: (1) ארכיון „מורשת“; (2) ארכיון „יד ושם“; (3) ארכיון משרד החוץ; (4) הארכיון הציוני; (5) גנוך המדינה. בהזדמנות זו מודה המחבר לאחראים על הארכיונים השונים, שסייעו לו בעבודתו. תודה מיוחדת מביע המחבר לדר י. קרמיש, מנהל ארכיון „יד ושם“.

Tempelgesellschaft 1

Christoph Hoffmann 2 מיסד חברת הטמפל, נולד בלודוויגסבורג, בשנת 1815.

מת בירושלים (15.8.1885). חיבר ספר אישי ב"אוגראפי בשם „Mein Wag nach Jerusalem“ („דרכי לירושלים“).

Deutscher Pietismus 3

— תנועה דתית-חברתית גרמנית. מקורותיה במאה ה-16 הטיפה ללמוד אנטנסיבי של התנ"ך, (קראה להקמת מעין „חוגי-בית“ ללמוד התנ"ך), דגלה בשיתוף חוגי מאמינים רחבים בניהול עניני הכנסייה וקראה להעניק טיפול אוהד, וגישה סובלנית כלפי בני-אדם בעלי השקפות דתיות או מדיניות אחרות. שאפה להמשיך „דרכו הגרמנית“ של מרטין לותר.

מרבית הגרמנים שישבו בארץ בשנת 1918, להוציא מספר זקנים מופלגים ונזירים, היו בני הדור השני שנולדו והתחנך כבר בארץ-ישראל. המתישבים הגרמנים לא קבלו על עצמם את האזרחות העותמנית וכן לא התאזרחו גם בימי המנדט הבריטי. הם הוסיפו לשמור על נתינותם הגרמנית. משום כך לא הכירו בהם השלטונות העותמניים והמנדטורים כ„עדה דתית מקומית“ וענייניהם המשפטיים התנהלו לפי המשפט האזרחי הגרמני.

הגרמנים החדירו לישוביהם הכפריים והעירוניים את סגנון מולדתם ואורח-החיים המקובל בה. היו שומרים בקפדנות על מנהגים ומסורת, על צורת הבתים ומבנה החצרות, על שיטות עיבוד הקרקע ומכל שכן על הווי והלבוש הגרמניים. נראה כי אין מקור העובדות הללו רק בויקה לעבר ולמסורת האבות בלבד, אלא גם בגאותם הלאומית היתירה. הקשר האמיץ לגרמניה נשמר הן בימי הגאות — ימי ביקורי הקיסר הגרמני וילהלם ה-2 בארץ (1898) ותקופת התפשטות האימפריאליזם הגרמני — והן בתקופת השפל שלאחר מלחמת-העולם הראשונה.

בתקופת מלחמת העולם הראשונה יצאו גברים גרמנים רבים להלחם בשורות צבאו של הקיסר. עם כיבוש הארץ ע"י הבריטים, נהרסו ישובים גרמנים אחדים ואוכלוסייתם הוגלתה, אך עד שנת 1920 חזרו המגורשים, חיילי הקיסר לשעבר והחלו לשקם את כלכלתם.

הנאציזם

לכתחילה לא מצאו השינויים שחלו בגרמניה אחרי מלחמת העולם הראשונה כל הד בתוך הישוב הגרמני בארץ, שהוסיף להתגאות בעבר הקיסרי המפואר וכאילו התעלם מקיומה של הרפובליקה הואימרית.

הרפובליקה כגוף מדיני-רשמי כמעט שלא קיימה מגע עם המיעוטים הגרמניים שמחוץ לגבולות המדינה. שום תקציב לא נועד למטרה זו, והרפובליקה היתה עסוקה מדי במאבקה הפנימיים והחיצוניים מכדי לתת דעתה על ישובים גרמניים שבמרחקים. במידה שקיימים מגע עם גרמנים בארצות חוץ, הוא התנהל בצנורות מפלגתיים-לאומניים או משפחתיים. מאידך גיסא, נסעו רבים מהגרמנים, תושבי הארץ, לביקורים בגרמניה. הצעירים יצאו ללמוד ולהשתלם שם, הבוגרים לצרכי עסק, לביקורים קרובים או לשם דיפוי. הגרמנים הללו ראו מקרוב את המציאות בגרמניה ואת המאבקים המדיניים המתחוללים שם. בין החוזרים מהביקורים נמצאו נאצים או אוהדי היטלר.

עם החוזרים מגרמניה והמושפעים מתורת הנאציזם וכוחה העולה של המפלגה ההיטלרית, נמנה מהנדס ומודד קרקעות, קרל רוף. הוא נולד בחיפה ולאחר נשואיו עקר מהארץ וביקש להקים את ביתו בגרמניה. המשבר הכלכלי משנת 1929 והפצרות בני משפחתו הניעוהו לשוב ארצה. אולם בימי שהותו בגרמניה הפך רוף לחסיד הנאציזם. בינואר 1932 הצטרף למפלגה וקיבל פנקס חבר מספר 879.372 (1932).

גרמנים אחרים מתושבי הארץ הלכו בעקבותיו. אחדים מהם שוכנעו בעת ביקורי מולדת והפכו נאצים, אחרים הושפעו מהתעמולה בכתב ובעל-פה. עד סוף 1932 הונחו 14 כתבי הצטרפות בתיק „פלסטינה“, שבידי ארגון ארצות-חוץ במפלגה הנאצית⁴, שבאותה שנה היה מקום מושבו בהאמבורג.

בסוף שנת 1932 הוחלט בהאמבורג לארגן את הנאצים בא"י במסגרת כלל-ארצית. קרל רוף נתמנה „לנדספראונסמן פלסטינה“, כלומר נאמן נאצי בא"י. „הנאמן“ החל במרץ רב בעבודתו. המשימה הארגונית היתה ריכוז והדרכה של חברי המפלגה, שבאותה עת היו כה מעטים, עד שלא ניתן להרכיב מהם בסיסים וסניפים מקומיים. (לקיום בסיס, התא הארגוני הועיר ביותר של המפלגה הנאצית, דרושים היו 7 חברים הגרים במקום אחד ואילו 14 חברי המפלגה בא"י פוזרים היו במקומות שונים).

4 פרטים מאלפים על פעלו של הארגון אפשר לקרוא בספר שיצא במקור ההולנדי: L. de Jong : De Duitse Vijfde Colonne in de Tweede Wereld Oorlog, Arnhem 1953. תרגומו הופיע כמעט בכל השפות האירופיות.

לטוח קרוב הושם הדגש על התעמולה. הומר תעמולה זרם מגרמניה לידינו של „הנאמן“ ונשלח לבתי התושבים הגרמנים בארץ. בעלונים אלה הבטיחו הנאצים, כי לאחר כיבוש השלטון ידאגו לחיזוק מעמדם של אחיהם הפזורים כי „הלא כל שלישי מכם חי כיום מחוץ לגבולות המדינה“. דגש מיוחד הושם בתעמולה זו על הטיפול בשאלת היהודים. אפשר לקבוע בודאות, כי ככל שגברה והעמיקה לחדור התעמולה, החלו משתבשים ונעכרים היחסים ההדדיים שבין הגרמנים והיהודים בא"י.

אולם עד עליתו של היטלר לשלטון (ינואר 1933) לא הורחב חוג חברי המפלגה המוצהרים, אם כי הופעל לחץ בכיוון זה. לעומת זאת הצליחה התעמולה לקרב אוהדים ולהכשיר את הקרקע.

מיד לאחר עלית היטלר לשלטון, התבלט בשורות הנאצים בא"י איש בשם קונליוס שורץ. ביתו ביפו הפך מרכזה של התנועה והוא עתיד היה לשמש מנהיג (פירר) נאצי מקומי. מאלפים הם הדברים שכתב שורץ בקצור-תולדות-חייו, שנכללו בבקשת הצטרפותו למפלגה נאציונל-סוציאליסטית.

„נולדתי בשנת 1878 בקורנטל... עד גיל 9 למדתי בבית-ספר לטיני, אח"כ בשטוטגרט, במקום שבו עבד אבי, למדתי בבי"ס ריאלי... הורי השתייכו לאגודת-ההיכל, השואפת להקים ממלכת ה' עלי אדמות. משחר ילדותי ניצבתי במרכז המאבק הרוחני.

...במשך חמש שנות ישיבתי בשבי נצלתי את הזמן כדי להשתלם, קראתי את עבודותיהם של ר. וגנר, ה. סט. צ'מברליין, עסקתי בשאלות הגזע, הפילוסופיה ומדע הדת. מלבד זאת למדתי אנגלית, צרפתית וערבית.

...בהתאם לחנוכי והשקפותי, עסקתי במיוחד בשאלות דתיות וכך הגעתי ללימוד בפילוסופיה. בתחום זה עסקתי במיוחד באפלטון, קנט, הרדרר, צ'מברליין, פיקטה. בכל זאת, עלי להדגיש, כי עדיין רואה אני בישו, כפי שאני מבינו, את הנשגב ביותר.

...גמשכתי שוב אל המתרחש מתוך שכנוע עמוק, כי הפירר הוא האיש ששוגר על-ידי האל בתקופתנו אנו... מתוך הכרה זו, בקשתי לפעול אצל הגרמנים כאן ואספתי סביבי חבורה קטנה...“

שורץ אירגן את ה„בסיס“ הצפולגתי ובמרוצת 1933 מנה הסניף למעלה מ-50 חברים. בסיסים וכעבור זמן גם סניפים, נוסדו בכל הישובים הגרמניים ובהתאם לעקרונות הנאצים נתמנו בכל מקום ומקום „מנהיגים“. נאצי בשם לודביק בוכהלטר, יליד אלכסנדריה ומורה לפי מקצועו, מונה לראש הנאצים בירושלים. בחיפה הוכרו כמנהיג פרידריך וגנר, יליד ירושלים. לטיפול בכל שטחי הפעולה: תעמולה, ארגון נשים, נוער, כספים, סעד, עתונות וכיוצא בזה, נתמנו אחראיים ארציים, להם היו כפופים בסניפים ובבסיסים נאמנים מקומיים, שחלשו על התחומים הנדונים. ההוראות הארגוניות וההדרכה נתקבלו מהמרכז בהאמבורג ולאחר זמן מברלין. על המנגנון בברלין ניצח ארנסט וילהלם בוהלה, שבתפקידו הרשמי כיהן מזכיר המדינה במשרד-החוץ הגרמני. הנאצים היו מקיימים בקורת מתמדת על כל חבר שבארגונם, ולמרות שהשורות נתרבו, לא נשאר חבר במפלגה ללא תפקיד, שמחייבו לפעול בהתמדה בשם המפלגה.

השתלטות הנאצים על הישוב הגרמני בא"י

הנהגת הישוב הגרמני בא"י הורכבה בדרך כלל מיו"ר של אגודת ההיכל, כמרים נכבדים משלש העדות, ראשי-ערים (למעשה ראשי השכונות העירוניות) ויושבי-ראש של המועצות הכפריות. אנשים אלה זכו למעמדם בעיקר הודות להצלחתם הכלכלית. ממונם בא להם בדרך-כלל מעסקי יבוא ויצוא, בנקאות, מקשרי מסחר אמיצים עם יהודי א"י, שמספרם הלך ורב מדי שנה, למרות ההגבלות ומכסות ההגירה.

השוק היהודי קלט את מרבית התוצרת החקלאית הגרמנית במחירים מתקבלים על הדעת. קשה לדבר בהכללות על „כלכלה גרמנית בא"י“ בדומה לכלכלה יהודית או

5 הוא חיבר קורות-חיים אלה ע"מ להגיש אותם לממונים עליו — כדרוש אצל כל נושאי התפקידים הנאציים.

ערבית, אך במידה שהיתה קיימת כלכלה כזאת, הרי קרובה היתה יותר למשק היהודי מאשר למשק הערבי. לפיכך מובנת בנקל החרדה שגילו מנהיגי הישוב הגרמני עקב התחזקותם של הנאצים. הם היטיבו לדעת כי הכנסותיהם ומעמדם מותנים בקיום יחסי שלום בין החטיבות הלאומיות השונות בארץ בכלל, ובקיום יחסים תקינים בינם ובין היהודים בפרט.

התבורה המנהיגה של הנאצים הודרכה מלכתחילה לפתח את פעולתה בשלושה מישורים: כיבוש רוב בקרב הגרמנים בא"י ובראש וראשונה השתלטות על בני נוער וכן יצירתו וחזוקו של קטע החזית בארץ ישראל, במלחמה העולמית נגד היהדות". חזיהם של הנאצים הופנו בשלב ראשון כנגד הקונסוליה הגרמנית הכללית בירושלים. קונסוליה זו שמשה מאז ומתמיד כתובת לגרמנים הנאמנים לאזרחותם, והרי הנציגים הדיפלומטים סמלו גם את העוצמה המדינית של גרמניה. עד עלותו של היטלר לשלטון, וגם בשנים הראשונות שלאחר נצחון הנאצים בגרמניה, עדיין היו עובדי הקונסוליה מאנשי המשטר הישן. הנאצים המקומיים קיבלו הוראה מהממונים עליהם במולדת לרכז נתונים על מהימנותם של הדיפלומטים הגרמנים.

הקונסול הגרמני הכללי בירושלים ב-1933 היה ד"ר היינריך וולף. עד מהרה נוצרה מתיחות בין הדיפלומטים לבין חוגי הנאצים בארץ-ישראל. התקרית הראשונה היתה פרשת הדגל. שבועות ספורים לאחר עליית הנאצים לשלטון, נקבע דגל צלב הקרס כדגלה הרשמי של גרמניה. הנציגויות הגרמניות בחוץ לארץ נצטוו להוריד את דגלי ואימר ולהניף בנסיבות חגיגיות את הדגל הנאצי החדש. כפי שהסתבר, הבריק הקונסול ד"ר וולף לברלין, וביקש לשחררו מחובת הילוף הדגל בהתחשב עם העובדה של היות מושב הקונסוליה, "בבית היהודי הלאומי". בקשתו זו של הקונסול נדהתה בתוקף. במוצאי-שבת (18.3.1933) השתלטה בקונסוליה מבוכה, מכיוון שלא נמצאו בבנין הקונסוליה דגלי צלב הקרס. מאין ברירה, נשלח אחד מעובדי הקונסוליה לביתו של קורנליוס שורץ על מנת להשיג שם את הדגלים המבוקשים. לאחר זמן קבעו הנאצים המקומיים, כי הקונסוליה הירושלמית משתמשת בדגלים קטנים ומוצנעים, כאילו ניסתה להסתירם מעיני הרואים. תקרית הדגלים עוררה חשדות וכאשר נצטבר חומר רב יותר, יכלו הנאצים לדווח למרכז הברליני: "מן הדין כי ידעו בארץ ארצות-חוץ שהקונסול הכללי וולף נשוי לאשה ממוצא שמי, וזו הסיבה המעלה חשד הונדוק-שכתוצאה מנשואים אלה אין הוא מסוגל לטפל כראוי בעניינים הגרמניים ובראש ובראשונה בענייני ממשלתנו הנאציונל-סוציאליסטית. חשד זה התחזק לאחרונה, כשנדע כי אשתו מרבה לבקר אצל קרוביה בעיר היהודית הטהורה תל-אביב... כן נודע לנו כי מאז ששבה הגב' וולף מביקור בגרמניה לועגת היא בחברה האנגלית לרייך השלישי. בטוח אני, כי כך היא נוהגת גם בחברה היהודית."⁶

במחצית שנת 1935 סולק הקונסול הכללי וולף ממשרתו. משרד-החוץ הגרמני על עובדיו המקצועיים נפל לידי הנאצים שלבים-שלבים. כך אולי אפשר לתרץ את העובדה שד"ר וולף הצליח לשמש ככהונתו עוד שנתיים ימים לאחר עליית הנאצים לשלטון. מחליפו של וולף, ולטר דהלה, היה כבר נאצי מושבע. הכרות יום היום נגד העסקים היהודיים בגרמניה — ב-1 באפריל 1933 וההרם הנגדי מצד יהודי העולם, לרבות יהודי ארץ-ישראל, פגעו לא מעט במאמצי הנאצים לכיבוש המנהיגות בישוב הגרמני בארץ. לא כאן המקום לדון על ממדי החרם ותוצאותיו בקנה-מידה כלל-עולמי. על כל פנים, המשק הגרמני בארץ נפגע ממנו. לפתע מצאו את עצמם החקלאים והסוחרים הגרמנים בין הפטיש והסדן. יתר על כן, לא היה להם

6 ד"ר היינריך וולף כאלפי חבריו, ירושת תקופת ויימאר במנגנון המדינה הגרמנית, ביקש אף הוא להסתגל לשלטון הנאצי; גם הוא בירך במועל-יד, גם הוא חתם, "הייל היטלר!" — אלא שהדבר לא עזר לו. היותו נשוי לאשה ממוצא יהודי גרמה לכך כי עד מהרה סר חנו בעיני הממונים עליו, למרות כשרונותיו המדיניים-הכלכליים. הנאצים בא"י ביקשו במפגיע, כי "מי שיישלה אלינו הייב להיות חבר-מפלגה ותיק ורצוי בכלל, כי יהיה יוצא המחוזות השבביים..."

כל סיכוי, כי שלטונות גרמניה ההיטלרית יבינו למצבם ויעתרו להפצרותיהם. חברות וסוכנויות מסחריות גרמניות בארץ נחפזו להבריק, שהחרם שהטילו יהודי ארץ-ישראל על סחורות „מיידי אין גירמני“ אינו מצטיין ביעילותו, ואע"פ כדי לא להרגיז את היהודים יתר על המידה, מוטב להפסיק את החרם האנטייהודי. עמדה זו קוממה את הנאצים המקומיים. את תגובתם של חוגי המסחר העריכו כהתרפסות בזויה וככניעה בפני הלחץ היהודי. נסיונם לבטל את החרם היה הצעד העצמאי האחרון של המנהיגות הגרמנית בארץ-ישראל.

בסוף 1934 מת יושב-ראש אגודת ההיכל, דמות מקובלת בציבור הגרמני, ד"ר רוהר, ובמקומו נבחר פיליפ ווקסט. בתחילה חששו הנאצים מפני היושב-ראש החדש. הנסיון לבחור במועמד נאצי נכשל ובחירתו של וורסט היתה מלווה הטחת האשמות חמורות כלפי הנאצים.

הנאצים נאלצו להתגונן וכלפי חוץ טענו כי המפלגה לא היתה צד בבחירת יו"ר האגודה. אולם באסיפת סניף יפו (יוני 1935) הודה המנהיג שורץ, כי „...כדי למנוע כל טעות ואי-הבנה קובע אני חגיגת, כי למפלגה לא רק הזכות, כי אם גם החובה לעסוק בכל עניני הגרמנים בארץ הזאת. המפלגה תוסיף לעשות זאת במקום ובזמן שהיא תראה לנכון“.

במיוחד שמו הנאצים את הדגש על המגמה של כיבוש הנוער. בראש הנוער הנאצי בארץ עמד אויגן פבר, יליד ירושלים, והוא סייע להשרשתו של החינוך הנאצי בבתי-הספר הגרמנים המקומיים. בתי-הספר הללו תלויים היו ברייך הן בשל ההענקות הכספיות השנתיות שהגיעו מגרמניה והן משום שבתי-אולפנא גבוהים בגרמניה היו מכבדים את תעודת הגמר של בתי-הספר התיכוניים הגרמניים בארץ, ובית-ספר מקומי צריך היה להתאים עצמו לרוח השוררת באוניברסיטאות הגרמניות. גם בארץ התארגנה התאחדות מורים נאציים וכל המורים והגננות, לרבות אלה שעבדו בפיקוח משלחות בעלות צביון דתי, הוכרחו להצטרף לארגון הנאצי. הרוב עשה זאת מתוך התלהבות כנה.⁷ בבית-הספר בוילהלמה היו שלשה מתוך ארבעה מורים — נאצים. בבית-הספר בחיפה, השתייכו למפלגה ארבעה מתוך שישה, גם המועטים שלא הצטרפו למפלגה נאלצו להכנס להתאחדות שבהשפעת הנאצים, כי מאז 1938 חלה חובת החברות בהתאחדות על כל עובדי החינוך הגרמניים.

באחדים מבתי-הספר הגרמניים היו לומדים גם ערבים במספר ניכר.⁸ לאחר הפיכתם של בתי האולפנא לתאים נאציים נערך הסכם סודי שלפיו הוגבל מספר התלמידים הערביים ל-25% ואילו על היהודים הוטל „נומרוס קלוזוס“. כן נישלו הנאצים כליל את הכמרים והמטיפים הדתיים, שחלשו מקודם על חינוך הנוער.⁹

בשנת 1935 מנה סניף המפלגה הנאצית בארץ-ישראל 250 חברים. כעבור חודשים מועטים החלה לפעול בארץ „חזית העבודה הגרמנית“. תאי „החזית“ נוסדו בסדנאות, בחברות מסחריות. התפשטות ה„חזית“ היתה מלווה בגיוס חברים חדשים למפלגה. על כל חבר מאורגן הוטל לשכנע חברים נוספים, ולגייסם לשורות המפלגה. הסתעפותה של המפלגה הביאה גם לחילוף המנהיגים בארץ. רוף, הנאמן הארצי הראשון, הוחלף בשורץ, שהוכיח עצמו קנאי ויעיל יותר מקודמו. למינויו של שורץ הביאו כנראה לא רק התמסרותו וכשרונותיו הארגוניים. קרוב לודאי שלא במעט נזקף לזכותו החיבור

7 מתוך 62 חברי הסדרות המצויים בארץ, רק 14 מורים וגננות לא השתייכו למפלגה במישרין. (ע"פ „תזכיר-נגדי“ של ממשלת ישראל 1961).

8 תלמידים ערבים רבים למדו ביחוד בבתי-הספר של הכנסייה האבנגלית הגרמנית. בבתי-הספר האלה היוו התלמידים הערבים רוב — עד אשר לא נקטו שיטות הפליה נגדם.

9 ב-1937 הוקם בי"ס תיכון אחיד לאחר מו"מ ארוך ומיגע, בו נכנעו אנשי הכמורה לנאצים. בחוקת בי"ס תיכון זה נאמר בין השאר: „...בי"ס זה ינוהל על-פי עקרונות החינוך של הרייך ה-3, תוך תאום עם עקרונות הנצרות ותוך כבוד ההכרה וההשקפה הדתית...“ זכות הפיקוח על בי"ס תיכון זו הובטחה — בהסכם סודי — לנציג הרייך ה-3 בארץ — לקונסול הכללי בירושלים.

ה"עיוני-פילוסופי" שכתב. בחיבור זה הנושא את השם: "דת ונאציונאל-סוציאליזם" קובע שורץ, כי הרעיון המונח ביסודה של אגודת ההיכל קרוב לעקרונות הנאציונאל-סוציאליזם. גם נסיבות יצירתן של שתי התורות הללו דומות הן. רעיון הטמפלרים בא כתגובה על כשלונה של המהפכה הגרמנית משנת 1848 ואילו התגלותו של היטלר באה בעקבות, נעיצת הסכין בגב האומה" בשנת 1918. כן מבשר שורץ שאם יש אדם שנועד להביא את מלכות שמים עלי אדמות — הרי זה הפירר.

לאחר שנטל שורץ על עצמו את המנהיגות, פסקה כל התנגדות לנאציונאל-סוציאליזם בקרב הישוב הגרמני בארץ. מעתה היו לו לישוב זה שני ראשים: הקונסול הכללי בירושלים ועמיתו המקומי — שורץ. גם המוסדות הכניסתיים בארץ, שבדרך כלל נוהגים היו לחתום מכתביהם "בכבוד רב" החלו עתה משתמשים בנוסח: "בברכה גרמנית". המפלגה הנאצית הקיפה את כל שטחי חייו של הפרט והתערבה במעשיו יום יום. נסיעה לגרמניה, הרחבת המשק, קניית קרקעות ומכירתם וכיוצא בזה, נזקקו לאישורה של המפלגה. כבר בדצמבר 1934 תבע המרכז בהאמבורג לאסור על מכירת קרקעות שבבעלות גרמנית ליהודים בודדים או למוסדות יהודיים.

בידי שורץ ודהלה עלה להפוך תוך זמן קצר את האיסור לצו מחייב. הישובים החקלאיים הגרמניים מסרו התחייבות בכתב, בהן הצהירו, כי להבא לא ימכרו קרקעות ליהודים. התחייבות דומה התקבלה גם מגרמנים בודדים. מכירת קרקעות ליהודים נפסקה לגמרי. אך הנאצים המקומיים לא אמרו די בכך. הם חתרו לאסור על כל מגע בין גרמנים ויהודים בארץ-ישראל.

מכתב שנשלח על-ידי הסניף הירושלמי לגרמני, תושב ירושלים, מעיד על מגמה זאת. והרי המכתב כלשונו:

"המפלגה הנאציונאלסוציאליסטית וכו'

31.1.1936

הנידון: קולנוע, אורינט קינו"

לכבוד

מר גוטליב באוארלה

ירושלים

המושבה הגרמנית

בתמיהה נודע להנהגה המקומית של המפלגה על השכרת בית-הקולנוע¹⁰ שלך ליהודי (הדגשה במקור). בקשר לכך, עלינו להסב את תשומת לבך, כי מכירת מתקנים גרמניים מחוץ לישובים גרמניים טעונה אישור של ארגון א"ח של המפלגה, במקרה שמדובר הוא במכירתם לנתין הרייך שאינו ארי.

הננו מבקשים ממך להודיע לנו באיזו מידה נמסר רכושך לידיים יהודיות או איזה צעדים אתה חושב לנקוט.

העתק ממסמך זה הולך בדאר היום אל המנהיג הארצי של פלסטינה ובאמצעותו אל ארגון אורחי-חוץ של המפלגה.

למותר הוא להסב את תשומת לבך לתוצאות צעדיך לגביך ולגבי בני-משפחתך.

בתקוה, כי בן העם¹¹, תעדיף את עניני כלל העם שלך על פני האינטרסים הפרטיים, בהתאם לעקרון הפירר: "טובת הכלל קודמת לטובת הפרט".

הננו חותמים

הייל היטלר!

ל. בוכהלטר, מנהיג המקום.

ג.ב. נבקשך לראות מסמך זה כסודי ולמנוע גלגולו לידיים יהודיות".

10 הכוונה לקולנוע, "סמדר" במושבה הגרמנית בירושלים.

11 במקור: Volksgenosse.

המסמך המובא לעיל נכתב בינואר 1936. ממנו אנו למדים כי הנאצים המקומיים לא נרתעו אז בפני איום גלוי ובוטה. בידיהם מרוכזים היו אמצעי-לחץ כלכליים והיכולת לנתק את הגרמני הבודד, היושב בנכר, מהמטרופולין הגרמני. אולם עיקר כוחם בהטלת מרות שאבו הנאצים מהתמיכה שזכו לה בישוב הגרמני המקומי. עד מהרה כבש הנאציזם את המושבות הגרמניות והשתלט על עמדות מפתח בממשל הגרמני הפנימי ובנציגויות כלפי חוץ.

לכאורה תמוהה היא התמורה שחלה בקרב כת הטמפלרים. מה הדרכים שבהם נתגלגלה עדה דתית, שנשטה את ארצה מתוך דביקות בעקרונות מוסריים ודתיים טהורים, עד האידיאולוגיה ההיטלרית? אין החומר שבידינו מאפשר לרדת לשורשי התופעה ולעקוב אחרי התהליך באורח מתמיד וממצה. מכל מקום העובדה החמורה, כי חברי כיתה דתית אימצו לעצמם תורה גזענית ורעיון פוליטי שוביני ותוקפני, אומרת דרשני.

ברם, עלינו לזכור כי רוב רובם של הגרמנים במושבות הארצישראליות בשנות ה-30, הם כבר דור שני ושלישי למייסדי האגודה. מן הדין הוא להדגיש ראשוני הטמפלרים, חלוצי המהגרים הגרמניים בא"י, הגרו ממולדתם באוירה של אכזבה וכשלון מנסיונות איחודם של חלקי גרמניה השונים על בסיס פארלאמנטארי-ליברלי. הם סלדו מההגמוניה הפרוסית והסתלקו מתחומי גרמניה הדרומית-מזרחית, שעתידיה היתה ליפול לידי הפרוסים.

אולם דוקא פרוסיה, היא זו שהגשימה את איחוד המדינות הגרמניות. ביסמארק איחד וביצר את גרמניה והוכיח ששיטותיו — מעשיות יותר ויעילות יותר מאשר התארגנות רעיונית וכמיהה חסרת-מעש. ימי הרייך הקיסרי החדש היו ימי פיתוח כלכלי מזורז והתעצמות מדינית כבירה.

ראשוני הטמפלרים אף הם לא ויתרו על נתינותם ושמרו על זיקתם למולדת. אין תימה שהצלחותיו הכלכליות והמדיניות של הרייך הקיסרי ההדש השפיעו על הלך-המחשבה של הצעירים בקרב העדה. את נאמנותם לקיסר ושאיפותיו המדיניות הוכיחו צאצאי אנשי אגודת ההיכל בעתות מבחן, בתקופת מלחמת העולם הראשונה.

במרוצת הזמן רפו הקשרים והתכנים הדתיים באגודת ההיכל וגברו בה העיסוקים החילוניים והאינטרסים המשקיים. החברה הטמפלרית היתה מאורגנת לפי שיטות מנהל חילוניות ולא היו בתוכם כמרים, האמונים על התחום הדתי הלבדי. המציאות הזאת הקלה על החדירה הנאצית. הנאצים לא נרתעו גם מלנצל מאורח דמאוגי את יעודה הדתי של אגודת ההיכל. קורנליוס שורץ כתב: "...מטרתה העיקרית של אגודת ההיכל היתה יצירת ממלכת ה' עלי אדמות... התנועה החדשה (הנאצית) מטרה זהה בפניה, אם כי יש להודות בכך שבטויי השאיפה לממלכת ה' שונים הם כיום מאשר בימי אבותינו... כפי שלעגו לאבותינו כן לעגו גם לתנועה החדשה, אך כשם שאמונתם והתלהבותם הלוהטת סייעה בידם להתגבר על מכשולים, קשיים וקרבות, כן היתה דרך זו נהלת התנועה..." כנראה התרשמו הטמפלרים מהיסוד המיסטי-המשיחי הטבוע בנאציזם והוא שהביאם להקבלה בין אמונתם ובין תורת היטלר. קרוב לודאי שגם המתחולל בסביבתם הקרובה הטביע את חותמו על אגודת ההיכל. הם חיו כמיעוט לאומי זעיר במוקד של התנגשות לאומית חריפה. המאבק הלאומי שהתחולל בארץ, המריץ ודאי את טיפוח הרגש הלאומי הגרמני החזק. תורת הגזע הגבירה את הגאווה הלאומית ואת בטחונו העצמי של מיעוט לאומי בקרב אוכלוסיה נוכריה ובין תרבויות זרות.¹²

12 שורץ התפאר לפני הממונים עליו, כי יחסי המפלגה עם המנדט הם לפנים משורת הדין. אולי היתה בכך משום הגזמה. בכל זאת ברור כי לא מעט אוהדי נאציזם נמצאו מסתתרים בפקידות בריטית ובין הכוחות של ה"מ הנציבי העליון. במכתב אל בכורו כתב שורץ עוד בראשית אפריל 1933, בין השאר: "...האנגלים מכבדים את היטלר, כי הוא הנמיך את קומת היהודים ב-24 שעות בלבד, דבר שהאנגלים לא יכלו לעשות משך שנים רבות משום פיסת-הנייר של הצהרת בלפור..." לא ערבים ולא יהודים כמוכן, נסבלו בתחום-המושב הגרמני. לעומת זאת עשרות פקידים בריטיים התגוררו בשכונות הגרמניות והמגע החברתי היה ער בין הגרמנים לבין האנגלים. קבוצות הספורט של המשטרה והצבא נהגו לפגוש לעתים קרובות את אלה של הגרמנים.

הנאצים השתלטו על חיי התרבות והבידור של הגרמנים בארץ-ישראל, הספריות הצבוריות ביישובים הגרמניים רכזו את הספרות הנאצית ולעומת זאת סולקו מאספי הספרות יצירות של מחברים יהודיים, חיבורים מרקסיסטיים, המפיצים את רוח הבגידה של 1918". באמצעות הקונסוליה הופצו סרטים נאציים ומדי זמן הגיעו ארצה תעמלנים מהמולדת לסדרות של הרצאות. הנאצים הרבו בעריכת טקסים ובחגיגת במועדים הלאומיים והמפלגתיים החדשים. הפצת העתונות הנאצית בארץ עוררה קשיים. שורץ, המנהיג המקומי, מפרט קשיים אלה בדו"ח שלו מ־2 באפריל 1936:

"...הננו בארצם של היהודים ומשום-כך עלינו לנהל עמם מלחמת קיום חריפה. עלינו להמנע כאן מכל דבר, העלול להוסיף שמן למדורה. יתירה מזו, קיים כאן חוק האוסר על הפצת דברי-דפוס העלולים לזרוע שנאה או איבה בין המעמדות... ברצוני גם להמנע מלתת עילה להאשמות שאגו מפיצים כאן ספרות אסורה בחיפוי הקונסוליה. תבין אותי כהלכה, אין אני רוצה לומר, כי מתנגד אני ל„שטירמר“¹³, אך עלי לנהוג בהתאם למציאות. על-כן אבקש לשלוח לי מעט, כ-6 גליונות, אותם אחלק במו ידי, או לא לשלוח כלל. לעומת זאת רצוי „דאס שווארצע קארפט“¹⁴. הוא יכול להיות העתון המתאים „להחרפה“ (מרכאות כפולות במקור) כאן... את הספרות מוטב לשגר במישרין אלי, משום שבין פקדי-המכס מצויים יהודים רבים."

כדי להתגבר על עינם הפקוחה של פקדי-המכס היהודיים ולהעלים משלוחי-חומר תעמולתי והוראות סודיות, הופעל גם בארץ „הפנדינסט“¹⁵, כלומר שירות הנמלים. שירות זה התמחה בהעברת משלוחי חומר המיועדים לסניפים המפלגתיים, ההנהגה המפלגתית הארצית ואף עבור השלוחה הדיפלומטית, במישרין מהאוניות הגרמניות העוגנות בנמלי הארץ ללא בקורת מכס ופיקוח השלטונות. שירות מעין זה הונהג בנמלי חיפה ויפו.

הנאצים נתנו דעתם גם על הגברת הקשר האישי עם המולדת הגרמנית. מדי שנה אורגנו נסיעות קבוצתיות לביקורים בגרמניה, לועידות המפלגתיות בנירנברג, או לעיר „הגרמנים“ שמחוץ למולדת — שטוטגארט. הנסיעה אורגנה על-ידי קוי אניות גרמניות ומשתתפים בטיולים המאורגנים נהגו מהטבות רבות ופוטמו במנה גדושה של תעמולה נאצית.

גם בארץ-ישראל עצמה נערכו כנסים מפלגתיים רבים. תחילה נקראו הכנסים במקומות גרמניים טהורים, בתוך היישובים הגרמניים החקלאיים, אך עם הזמן גברה ההעזה הנאצית והכנסים נתקיימו בשכונות הקרובות לערים מעורבות ויהודיות. אחר 1938 שותפו בכנסים הללו גם נציגים איטלקיים, מן הסתם כדי להפגין את הקרבה האידאולוגית בין הנאציזם הגרמני והפאשיזם האיטלקי ועל מנת לבצר בכל הקטעים את הברית שנכרתה בין חלקי ה„ציר“ ברלין-רומא.

שנת 1939

בשנת 1939, עם גבור הסכנה לפרוץ סכסוך מזוין מקיף, הטילה הממשלה המנדטורית פיקוח נמרץ יותר על הזרים ושמה עיניה בפעולת הנאצים בארץ-ישראל. הסתבר, כי חוסי קשר סמויים מחברים את הכנופיות הערביות המתפרעות עם הנציגות הדיפלומטית הגרמנית בארץ-ישראל.

ביום 30 ביולי 1938 הוטלו במרכז הרובע היהודי בירושלים, ברחוב בן-יהודה, שתי פצצות שהושלכו מתוך מכונית דוהרת. עדי ראייה טענו כי המכונית נשאה את דגלון צלב הקרס. בחקירה הוברר כי המכונית המיסתורית היא מכוניתו הפרטית של הקונסול הגרמני הכללי. בהמשך הדברים הוברר שנאצי אגוסט אריך מאיר שלם חמש לירות לערבי נוצרי בשם עבד סיריאני, הלה נטל עמו את ידידו, ששימש כנהג פרטי של הקונסול, וביחד ביצעו את ההתנקשות. המעורבים בפרשה נעצרו והושמו במחנה בעכו.

13 Der Stürmer, שבועון נאצי נודע לשמצה, עסק בהסתה פרועה נגד היהודים.
14 Das Schwarze Korps, הבטאון הרשמי של ה„ס"ס".
15 Hafendienst

באותה עת לא היה דהלה בארץ. הוא יצא לגרמניה לשם ריפוי. הוא נחפו לחזור, ניסה לשחרר את הגרמני ממאסר, אך הפעם השתדלויותיו הדיפלומאטיות לא הועילו. בעקבות הפרשה הוחמרו היחסים בין הגרמנים והשלטונות המקומיים.

ב-20 באוגוסט 1939 נתקבל מברק בקונסוליה הגרמנית הכללית בירושלים, הקורא לכל חייבי-גיוס ואנשי המילואים המאומנים, אזרחי גרמניה, לשוב ולהתיצב בגרמניה. בסוף אוגוסט 1939 יצאו בחפזן כ-550 נפשות. לא היו אלה חייבי גיוס בגפם אלא יחד אתם יצאו משפחות שלמות רבות. הגרמנים הפליגו לחופי יון ומשם עשו דרכם ברכבת לגרמניה. בין היוצאים היה גם מנהיג הנאצים המקומי, קורנליוס שורץ. אין להניח כי שורץ התכוון לעזוב לצמיתות. הוא השאיר במקום מסמכים רבים, ניירות פרטיים ואף מכתבים אישיים. אגב, המסמכים הללו משמשים כיום מקור בעל ערך ראשוני ללימוד שיטות ההשתלטות של הנאצים על מיעוטים לאומיים גרמניים בכלל ועל הגרמנים בארץ-ישראל בפרט.

ב-3 בספטמבר הוכרו מצב מלחמה בין בריטניה וגרמניה. הנציגויות הגרמניות בארץ-ישראל — נסגרו (אחת מהן, הקונסוליה הגרמנית בחיפה היתה פעילה פחות משנה!). כוחות בריטיים הטילו הסגר על הישובים החקלאיים הגרמניים בארץ-ישראל. הותר לגרמנים להשאר במקום, אך השטחים של הישובים הגרמניים הוכרו כשטחים סגורים.

הארגון הפנימי של הישובים הגרמנים נשאר כמקודם והמנהיגים — נאצים שלא יצאו לגרמניה, המשיכו לכהן בתפקידיהם¹⁶ „...במשך שלושים שנים בניתם, אתם, היהודים את ארץ-ישראל — לעג הקריין הנאצי ברדיו בארי¹⁷, ששידוריו הופנו בעיקר למזרח התיכון — דעו לכם, אנו נהרוס את הכל תוך שלושים שעות.”

הפעילות הנאצית המוגברת הניעה את הבריטים למעשים. ב-1941 גורשו מהארץ כ-700 גרמנים, לרוב גברים כשרים לנשיאת נשק, לאוסטרליה. הבריטים חששו כנראה שהגייס החמישי הפוטנציאלי עלול בשעת כושר לסייע לגייסות הפועלים במדבר ולתנועת המרי הערבית. זמן מה קודם הפינוי נודע ברבים, כי הג' אמין אל-חסייני מצא מקלט בברלין, ייסד שם לשכה ערבית משלו („אלמכתב אלערבי“), אשר לא מעט גרמנים מיוצאי א"י, נמנו עליה. בלבנון ובסוריה הופעלו לאחר כניעת צרפת ועדות שבתית-נשק גרמניות-איטלקיות. בין פקידיהן היו גם גרמנים ארץ-ישראליים דוברי ערבית ומומחים לעניני האיזור.

מובן, שכל עוד נמשכו הנצחונות הגרמניים, והנאצים בישובים בא"י ציפו לשיהורר מהיר ולכיבוש המזרח התיכון ע"י צבאות הציר בסיוע המרידות הערביות, היתה רוחם של הגרמנים המקומיים מרוממת. לאחר המפנה בסטאלינגראד וכשלונות של רומל, הדר הספק לתוך שורות הגרמנים בארץ-ישראל, נעמע הרהור ש, שמא כל אשר עשינו אינו הופשי מטעויות. אולם היסודות הנאציים בתוך הישובים הסגורים שלטו במצב ועד תום מלחמת העולם השנייה, נשאר הגרמנים, רובם וכולם, איתנים באמונתם וציפיתם לנצחון ההיטלרי.

ביום הנצחון הסופי על הנאצים באירופה ולאחר הכניעה הגרמנית הסופית, ב-9 במאי 1945, התכנסו כל „אסירי המחנות“ מהישובים הגרמניים בא"י בבית-לחם הגלילית לתפילה לעילוי נשמתו של הפירר. לאחר התפילה בציבור, יצאו צעירי המקום בתהלוכה ברחובות המושבה, תוך השמעת שירי לכת נאציים.

ב-29 בנובמבר 1947 נתקבלה במליאת מושב האומות המאוחדות ההחלטה על כינון מדינה יהודית וערבית בשטח ארץ-ישראל. כעבור שבועות אחדים, עוד במרוצת

16 ריכארד אפיגר, חבר המועצה המקומית בוילהלמה, כנה כבוגדים בענין הגרמני כ, מי שהעז להמרות פי ההנהגה הנאצית שהוסיפה לפעול בתוככי „מחנה-הרכוז“ הבריטי.

17 בארי, עיר נמל בדרום מזרח אטליה. תחנת השידור שלה שימשה לתעמולה בקרב עמי המזרח, ערבים, תורכים, פרסים וכיו"ב.

שנת 1947, העבירו הבריטים כ-250 גרמנים לאי קפריסין. מאלה כ-70 בחרו לעבור לגרמניה, כל השאר פנו להצטרף אל אחיהם באוסטרליה.

לא ניתן לקבוע באופן מדויק את מספר הנאצים בארץ-ישראל בעת הקמת מדינת ישראל. נראה כי מספר הגרמנים שישבו אותה עת בשטח המדינה המיועדת ובתחומים שנכבשו על-ידי צה"ל נע בין 60 ל-80 איש. עם פרוץ הקרבות עברו עשרות גרמנים את גבולות הארצות הערביות השכנות.

אחדים מהגרמנים הללו לקחו כנראה חבל פעיל בקרבות נגד היהודים.

מסמכיו של הנאצי אלפרד קראוטמכר, לשעבר איש היטלריוגנד בשרונה, נמצאו באחד הבתים בשכונת מנדלבאום בירושלים, שפוגו על-ידי כוחות הלגיון הנסוגים. שני חברי היטלריוגנד מבית-לחם הגלילית, האחים וגנר, ביקשו במרץ 1948 להצטרף לגייסות הערבים הלוחמים נגד הישוב היהודי.

משטחי מדינת ישראל גורשו כעבור זמן-מה 9 חברי המפלגה הנאצית. הישובים החקלאיים הגרמניים והשכונות הערביות, יושבו מחדש על-ידי יהודים, רובם פליטי השואה.

בעת שנפתח המשא-ומתן על הסכם שילומים עם הרפובליקה הפדראלית הגרמנית, הציגו הנציגים הגרמניים תביעות שכנגד לפיצוי הגרמנים, לשעבר תושבים בישובים הגרמניים בארץ-ישראל. מדינת ישראל קיבלה על עצמה לדאוג לפיצוי לבעלי הרכוש הגרמני בארץ-ישראל, שהוחרם לאחר קום המדינה. למרות שגם הגרמנים מודים שתשלום הפיצויים ליהודים אינו מהווה גמול חומרי מלא על הגזל והרס הרכוש היהודי, התחייבה מדינת ישראל לשלם לגרמנים הישראליים, נאצים וגרורי הנאצים, סכום של 45 מיליון ל"י ישראליות.

בימי משפט אייכמן חדרו לארצנו סימני פעילות של גרמנים, שישבו בעבר הקרוב על אדמתנו. בגלויה, שנשלחה לצורך על-ידי גרמני מהמגרים הארצי-ישראליים היושבים באוסטרליה, היה טמון מתחת לבול להב של סכין גילוח...

THE TEMPLARS IN PALESTINE

TZVI EREZ

The Temple society was founded by Christof Hoffmann in Germany at the end of the sixties of the 19th century. They founded a number of colonies in Palestine; some Catholics also came here for religious reasons and so did a group from the Evangelical Church. In 1938 they all numbered some 2000, of whom $\frac{3}{4}$ were members of the Temple society. They had never accepted Ottoman citizenship, had remained loyal Germans and many of them had fought in the first world war on the German side. No special contacts had been maintained with the Weimar republic, but a first Nazi member was won in the person of Karl Rauf, in 1932. By the end of that year 14 Germans in Palestine had joined the Nazi Party. Rauf as the "Landsvertrauensmann" did not succeed in enlarging the number of Nazi Party adherents until Hitler came to power. Leadership soon passed into the hands of Cornelius Schwarz of Jaffo.

Economically, the elite of the German minority, traders, bankers etc., maintained close and friendly contact with the Jewish community, who also bought much of the agricultural production of the German villages. It was the task of the Nazis to gain control of the German community, with its religious leadership of the Temple society on the hand, and pursue anti-semitic propaganda on the other hand. By 1935 the German Consul General, Dr. Wolf, who had little sympathies with the Nazi movement, had been ousted. His successor, Dehle, was a Nazi. Antisemitic attitudes, though economically disadvantageous to the local Germans, were insisted upon by the German Government's representatives. In 1934 a new head of the Temple Society, Wurst, was elected, much against the will of the Nazis. The educational system was slowly adapted to Nazi ways, because of the desire to have the schools recognized by German institutions, especially universities. Most teachers had to join the Nazi Party, and all of them had to join the teachers union, which was Nazi-controlled.

In 1936 there were 250 Nazi Party members in Palestine, and the community was under their control to an ever-increasing degree. Contacts with Jews were forbidden, especially land sales. The author quotes a letter of January 1936 by the local Nazi leader in Jerusalem warning a German citizen against the hiring out of a cinema to Jews. Threats of boycott and reprisals against relatives in Germany could be very effective. Successful attempts were made to overcome any remaining religious scruples still entertained by Templars against Nazism. Nazi propaganda was intensified, and the author quotes from Schwarz's letters to show what types of Nazi propaganda ("das Schwarze Korps" etc.) were introduced to Palestine.

Youth activities became a province of the Nazi Party. During the Arab rebellion in Palestine the estrangement between Germans and Jews grew; a bomb was thrown in the centre of Jewish Jerusalem by an Arab from a car owned by the German consulate: the Arab had been hired by a German Palestinian. When war threatened, the majority of adult men owing military service left for Germany. The rest were interned in their settlements, but were allowed to proceed with agricultural and other occupations. In the early stages of the war, a large number of these Germans were shipped to Australia, because their activities might be detrimental to security in the case of German advance towards Palestine. After the war, a number of Germans remained in Palestine, but most of them left before Israeli independence. A few apparently participated in the Arab invasion of the country, and the others left after 1948. The Israeli Government agreed to pay reparations for these Palestinian Nazis and their property to the West German Government.